

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Затверджую

Голова приймальної
комісії ХНУРЕ

Ігор РУБАН

«17» березня 2025 р.

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

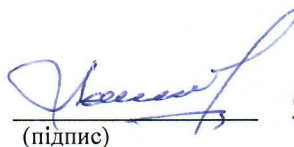
для вступу на третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти у 2025 році

Спеціальність G5 Електроніка, електронні комунікації,
приладобудування та радіотехніка

Протокол засідання приймальної комісії від «17» березня 2025 р. № 12

Голова фахової комісії

Голова фахової комісії

(підпис)

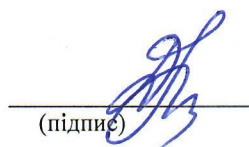
Олександр ЛЕМЕШКО
(ім'я, прізвище)

Завідувач відділом аспірантури
та докторантури

(підпис)

Валентина КИРІЙ
(ім'я, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

(підпис)

Діана РУДЕНКО
(ім'я, прізвище)

Харків – 2025

Розроблено фаховою комісією зі спеціальності G5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка.

Голова комісії: Олександр ЛЕМЕШКО, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри ІКІ імені В.В. Поповського.

Члени комісії: Ігор БОНДАРЕНКО, доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри МЕЕПП;

Олексій ПАЩЕНКО, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри МЕЕПП;

Олександр ГРИЦУНОВ, д.ф.-м.н., професор, професор кафедри МЕЕПП;

Дмитро АГЕСВ, доктор технічних наук, професор, професор кафедри ІКІ імені В.В. Поповського;

Дмитро ГАВВА, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри КРiСТЗi;

Валерій БЕЗРУК, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри ІМІ;

Володимир КАРТАШОВ, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри МІРЕС;

Оксана ЧАЛА, доктор технічних наук, доцент, завідувач кафедри РТІКС.

1. ТЕМАТИКА ПИТАНЬ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бінарні та багатопозиційні види модуляції в цифрових системах телекомунікацій.
2. Завадостійкість прийому сигналів у цифрових системах телекомунікацій.
3. Багатоканальні системи телекомунікацій з частотним, часовим і кодовим розділенням каналів.
4. Інформаційна, енергетична та частотна ефективність систем телекомунікацій.
5. Побудова радіорелейних та супутникових систем зв'язку.
6. Основи побудови та частотно-територіальне планування стільникових систем мобільного зв'язку різних поколінь.
7. Принципи роботи комутатора Ethernet. Способи комутації. Типи та функції комутаторів.
8. Принципи маршрутизації та адресації пакетів в мережах IPv4 та IPv6. Призначення та принципи формування маршрутних метрик. Алгоритми розрахунку оптимальних шляхів.
9. Класифікація та порівняльний аналіз механізмів управління чергами пакетів на вузлах телекомунікаційних мереж.
10. Математичне моделювання телекомунікацій системами та мережами масового обслуговування. Характеристики потоків викликів та дисциплін обслуговування.
11. Аналіз топологій мереж на основі їх графових та матричних моделей.
12. Оцінка ефективності функціонування телекомунікаційних систем. Показники якості обслуговування.
13. Методи доступу в безпроводових інфокомунікаційних системах.
14. Технології OFDM/OFDMA та MIMO. Призначення, принципи роботи, переваги та недоліки, область застосування.
15. Методи та протоколи захисту інформації в телекомунікаційних системах.
16. Властивості радіолокаційних об'єктів, що розсіюють. Види розсіювання. Поняття ЕПР. Класифікація радіолокаційних цілей. ЕПР елементарних цілей. Властивості складних об'єктів, що розсіюють.
17. Рівняння дальності радіолокації, його аналіз. Максимальна дальність дії РЛС з урахуванням втрат у середовищі.
18. Методи вимірювання дальності і швидкості об'єктів в радіолокації. Методи вимірювання кутових координат в радіолокації.
19. Критерії оптимальності виявлювачів. Синтез оптимального виявлювача сигналів. Кореляційний приймач. Оптимальний узгоджений фільтр. Якісні показники виявлення.

20. Розрізнення сигналів. Двовимірний автокореляційний функція сигналів. Методи її представлення, фізичний зміст. Принцип невизначеності в радіолокації. Тіла невизначеності сигналів. Особливості використання складних сигналів у радіолокації.

21. Принцип невизначеності в радіолокації. Тіло невизначеності ЛЧМ сигналу. Особливості використання складних сигналів у радіолокації.

22. Задача оцінювання параметрів сигналу. Оцінка по максимуму апостеріорної імовірності, по максимуму функції правдоподібності. Дисперсія помилки оцінки параметрів сигналу. Нерівність Крамера – Рао.

23. Класифікація перешкод. Критерії перешкодозахищеності. Методи захисту від активних і пасивних перешкод.

24. Періодичні сигнали (відеосигнали) і їх представлення рядом Фур'є в базисі тригонометричних функцій. Спектри типових відеосигналів.

25. Представлення неперіодичних відеосигналів за допомогою інтеграла Фур'є. Енергетичний спектр. Кореляційний аналіз сигналів. Співвідношення між автокореляційною функцією і спектром.

26. Дискретизація сигналів з обмеженим спектром. Теорема Котельникова (часове і спектральний представлення). Дискретні і цифрові сигнали.

27. Модульовані сигнали (радіосигнали). Часовий та спектральний опис радіосигналів з амплітудою і кутовий (ЧМ і ФМ) модуляціями.

28. Випадкові сигнали та їх класифікація. Стаціонарні випадкові сигнали. Ергодична властивість. Енергетичний спектр стаціонарного випадкового сигналу. Теорема Вінера-Хінчина. "Білий шум" і його характеристики.

29. Поняття про складні (широкосмугові) імпульсні сигнали з великими базами. Складні сигнали з частотною модуляцією і фазовою маніпуляцією. Часові, спектральні і кореляційні параметри типових складних сигналів.

30. Основи теорії радіонавігаційних систем. Фізичні основи та класифікація систем. Показники якості. Методи і точність визначення координат.

31. Електронно-дірковий ($p-n$) перехід. Структура і фізичні процеси в $p-n$ переході. Контакт метал-напівпровідник. Гетеропереходи.

32. Напівпровідникові діоди. Характеристики і параметри напівпровідникових діодів. Різновиди напівпровідникових діодів.

33. Біполярні транзистори (БТ). Структура і основні фізичні процеси в БТ. Характеристики і параметри БТ. Схеми включення БТ. Види БТ.

34. Польові транзистори (ПТ). Структури «метал-діелектрик-напівпровідник» (МДН). Основні фізичні процеси в ПТ. Характеристики і параметри ПТ. Види ПТ.

35. Базові елементи аналогової та цифрової схемотехніки. Лінійні підсилювачі сигналів, операційні підсилювачі, генератори, ключі, тригери, мультівібратори, блокування-генератори.

36. Схемотехніка логічних комбінаційних схем. Суматори, перетворювачі кодів, дешифратори, мультиплексори й демультиплексори.

37.Схемотехніка цифрових схем з пам'яттю. Двійкові лічильники, регістри, кільцеві й універсальні лічильники.

38.Силова схемотехніка. Випрямлячі, інвертори, стабілізатори, фільтри, перетворювачі напруги.

39.Особливості структур транзисторів інтегральних схем. МДН-транзистори інтегральних схем. Різновиди МДН-транзисторних структур. Прилади з зарядовим зв'язком. Тонкоплівкові транзистори.

40.Класифікація та елементна база мікропроцесорів. Способи програмування і організація управління. Швидкодія мікропроцесорів. Мікропроцесори з фіксованим набором команд і розрядністю. Мікропроцесори з мікропрограмним керуванням та нарощуваною розрядністю. МікроЕОМ і мікропроцесорні комплекси.

41.Основні різновиди структур базових матричних кристалів (БМК). Бібліотека функціональних елементів. Схемотехніка і побудова БМК на біполярних і МДН-транзисторах.

42.Принципи організації та схемотехнічні можливості програмованих логічних інтегральних схем (ПЛІС). Способи програмування і параметри ПЛІС. Побудова на ПЛІС комбінаційних схем і мікропрограмних пристроїв керування.

43.Електронно-вакуумні прилади НВЧ. Принцип дії приладів О-типу та М-типу. Підсилення та генерація НВЧ коливань. Застосування потужних НВЧ полів.

44.Пасивні мікроелектронні НВЧ елементи, вузли та пристрої. Мікροстрічкові лінії, резонансні структури, спрямовані відгалужувачі, пристрої управління фазою та амплітудою, фільтри, антенні системи.

45.Напівпровідникові прилади мікроелектроніки НВЧ. Тунельні діоди, лавинно-прольотні діоди, діоди Ганна.

Список рекомендованої літератури

1. Поповський В.В. Основи теорії телекомунікаційних систем: підручник. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 368 с.
2. Методи наукових досліджень в телекомунікаціях [Текст]. У 2-х томах. Т. 1.: навчальний посібник/під ред. В.В. Поповського. – Х .: Компанія СМІТ, 2013. – 390 с.
3. Методи наукових досліджень в телекомунікаціях [Текст]. У 2-х томах. Т. 2 .: навчальний посібник / під ред. В.В. Поповського. – Х .: Компанія СМІТ, 2013. – 330 с.
4. Технології інформаційної безпеки в децентралізованих розподілених мережах: монографія / Л. Ковальчук, Р. Олійников, Ю. Беспалов та ін.; за загальною редакцією Р. Олійникова, О. Кузнецова та О. Лемешка. – Харків: Видавництво «Форт», 2021. – 300 с.

5. Лемешко О.В., Лошаков В.А., Поповський В.В. та ін. Багатоканальний електрозв'язок та телекомунікаційні технології: підручник у 2-х частин. Ч.1 / За заг. ред. проф. Поповського В.В. – Х.: ТОВ “Компанія СМІТ”, 2010. – 470 с.
6. Поповський В.В., Олійник В.Ф. Математичні основи управління і адаптації в телекомунікаційних системах: підручник. – Х.: ТОВ “Компанія СМІТ”, 2011. – 362 с.
7. Бурячок В. Л. Технології забезпечення безпеки мережевої інфраструктури. [Підручник] / В. Л. Бурячок, А. О. Аносов, В. В. Семко, В. Ю. Соколов, П. М. Складанний. – К.: КУБГ, 2019. – 218 с.
8. Системи і технології цифрового телебачення: навчальний посібник / В.А. Лошаков, Т.М. Наритник, С.О. Сабурова та ін.; за заг. ред. проф. В.А. Лошакова. – К.: Талком, 2022. – 285 с.
9. Ємельянов В.В. Системи стільникового рухомого зв'язку. Навчальний посібник / В.В. Ємельянов, І.В. Свид. – Х.: ТОВ “СМІТ”, 2011. – 336 с.
10. Безрук В.М., Бідний Ю.М., Омельченко А.В. Інформаційні мережі зв'язку. Ч.1. Математичні основи інформаційних мереж зв'язку: Навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2011.
11. Безрук В.М., Бідний Ю.М. та ін. Інформаційні мережі зв'язку. Ч.2. Телекомунікаційні технології стаціонарних мереж зв'язку: Навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2011.
12. Безрук В.М., Ємельянов В.В., Кривенко С.А. Інформаційні мережі зв'язку. Навчальний посібник. Частина 3. Мережі мобільного зв'язку: Навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2011. – 420 с.
13. Колтун Ю.М., Скорик Ю.В. Інфокомунікаційні мережі та технології: Навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2020 – 200 с.
14. Пустовойтов П.Є. Математичні моделі мереж зв'язку: Навчальний посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2019. – 104 с.
15. Ситнік О.В., Карташов В.М. Радіотехнічні системи. – Харків: СМІТ, 2009. – 448 с.
16. Радіоелектронні системи: Навч. Посібник / Ю.М. Седишев, В.І. Карпенко, Д.В. Атаманський та ін.; за ред. Ю.М. Седишева. Х.: ХУПС, 2010, 360 с.
17. Радіотехнічні системи (Основи проектування. Частина 1) : навч. посіб. / В. М. Кичак, А. Ю. Воловик, М. А. Шутило, О. П. Червак – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 122 с.
18. Твердотільна електроніка: Підручник / О.В. Борисов, Ю.І. Якименко – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 484 с.
19. Одноворець Л.В. Основи мікроелектроніки. Конспект лекцій / Л.В. Одноворець. – Суми: СумДУ, 2011. – 139 с.
20. Бондаренко І.М., Бородін О.В., Карнаушенко В.П. Сучасна компонентна база електронних систем: Навч. посібник – Харків: ХНУРЕ. 2020. – 268 с.

21. Бондаренко І.М., Бородин О.В., Галат О.Б., Карнаушенко В.П. Твердотільна електроніка: Навч. посібник. – Харків: ХНУРЕ. 2020. – 236 с.
22. Білінський Й.Й., Ратушний П.М., Мельничук А.О. Цифрова схемотехніка. Частина 2. Електронні пристрої і системи: Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 171 с.
23. Мікропроцесорна техніка: Підручник / В.Я. Жуйков, Т.О. Терещенко, Ю.С. Ямненко, А.В. Заграничний. – Київ: НТУУ «КПІ», 2016. – 440 с.
24. Бондаренко І.М. Мікроелектроніка НВЧ: Навч. посібник. – Харків: ХНУРЕ. // Ч. 1. Елементи та пристрої НВЧ-тракту. – 2017. – 152 с. // Ч. 2. Напівпровідникові елементи та пристрої НВЧ. – 2019. – 171 с.
25. Бондаренко І.М., Бородин О.В., Карнаушенко В.П. Проектування напівпровідникових приладів та інтегральних схем: Навч. посібник для студентів ЗВО. – Харків: ХНУРЕ. – 2019. – 176 с.
26. Бондаренко І.М., Бородин О.В., Грицунов О.В., Карнаушенко В.П. Системи автоматизованого проектування мікросистем: Навч. посібник – Харків: ХНУРЕ. 2021. – 144 с.
27. Моделювання в електроніці: Навч. посібник / Огородник К.В., Книш Б.П., Ратушний П.М., Лазарєв О.О. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 116 с.

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Відповідь на кожне питання оцінюється за 200-бальною шкалою:

–185-200 балів: вступник продемонстрував всебічні, систематизовані та глибокі знання матеріалу, повністю розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

–170-184 балів: вступник продемонстрував систематизовані та глибокі знання матеріалу, зазначивши взаємозв'язок основних понять, розкривши та обґрунтувавши відповідь на питання екзаменаційного білета;

–145-169 балів: вступник продемонстрував повне знання матеріалу, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

–125-144 балів: вступник продемонстрував знання основного матеріалу та базових понять, загалом розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує деяких суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

–100-124 балів: вступник продемонстрував знання основ матеріалу в мінімальному обсязі, недостатньо повно розкривши питання екзаменаційного білета, при цьому наведена відповідь потребує суттєвих додаткових роз'яснень, уточнень, доповнень, обґрунтувань тощо;

– 1-99 балів: вступник продемонстрував недостатні знання матеріалу, припустивши значну кількість принципових помилок у відповіді на питання екзаменаційного білета.

Оцінка за кожне питання виставляється комісією на основі письмової відповіді вступника та усної співбесіди з цього питання, за необхідності. Відповідь на кожне питання екзаменаційного білета зараховується за умови отримання за неї не нижче 100 балів.

Загальна оцінка визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за кожне питання екзаменаційного білета.

Фахова комісія проставляє загальну оцінку за шкалою 100-200 балів або ухвалює рішення про негативну оцінку зі вступного випробування («незадовільно», «не склав»).